



EVKAF

İyilik ve Kültür Gazetesi

"Hoş gör ki, hoş görülesin."

Şubat 2025 - Sayı: 135



HOŞ GELDİN YA ŞEHR-İ

RAMAZAN

Kıbrıs'ta Ramazan
Nasıl Geçerdi?

Ramazan'da Vakıflar
Ne Yaptı?

Konaklarda Ramazan
Yaşantısı Nasıldı?



Oruç ve Ramazan

Oruç, İslam'ın beş temel şartından biri olup, Ramazan ayında Müslümanların şafaktan gün batımına kadar yeme, içme ve belirli dünyevi zevklerden uzak durarak gerçekleştirdiği bir ibadettir. Oruç, sadece fiziksel bir açlık durumu değil, aynı zamanda nefsi terbiye etme, sabır ve irade gücünü artırma yoludur.

Ramazan Ayında Manevi Arınma

Ramazan ayı, bireyin hem ruhsal hem de ahlaki gelişimi için bir fırsat sunar. Manevi arınma, oruç tutarak, dua ederek, Kur'an okuyarak ve iyilik yaparak gerçekleşir. Müslümanlar bu ayda daha fazla ibadet ederek Allah'a yakınlaşmayı amaçlarlar.

Kıbrıs'ta Ramazan Ayları

Kıbrıs'ta özellikle köylerde ve şehir merkezlerinde kurulan toplu iftar sofraları, Ramazan ayında özellikle toplum içinde komşuluk ilişkilerini güçlendiren önemli etkinliklerdendir.

Ramazan ayında camilerde düzenlenen teravih namazları, vaazlar ve mukabeleler halkın manevi atmosferi yaşamasını sağlar. Ayrıca, hurma, güllaç, hellimli pide gibi geleneksel lezzetler sofraları süslerken, Osmanlı ve Orta Doğu mutfağından izler taşıyan özel yemekler de tercih edilir. Ramazan boyunca yardımlaşma duygusu öne çıkar, vakıflar ve hayır kurumları aracılığıyla ihtiyaç sahiplerine yardım eli uzatılır.

Ramazan Ayında Yardımlaşma Kültürü

Ramazan, sadece oruç ibadetiyle değil, aynı zamanda fakirlere ve ihtiyaç sahiplerine yapılan yardımlarla da anılır. İslam'ın temel öğretilerinden biri olan infak, yani kişinin malından ihtiyaç sahipleri için harcama yapması, Ramazan ayında daha da büyük bir anlam kazanır. Bu doğrultuda, iftar sofraları kurulur, zekât ve fitreler dağıtılır, fakirlere giyecek ve yiyecek yardımları yapılır.

Ramazan ve Vakıflar

Ramazan ayı, yalnızca bireysel ibadetlerin değil, toplumsal yardımlaşma ve dayanışmanın da doruğa ulaştığı bir zaman dilimidir. Vakıflar, tarih boyunca olduğu gibi bugün de bu kutsal ayın ruhuna uygun şekilde ihtiyaç sahiplerine destek sağlamaya devam etmektedir. Ramazan'ın bereketi, vakıfların sağladığı yardımlarla daha geniş kitlelere ulaşırken, bu dayanışma ruhu, toplumun birlik ve beraberliğini güçlendiren en önemli unsurlardan biri olmaya devam etmektedir.

Yardımlaşma ve Dayanışmanın Tarihi Mirası

Vakıflar, özellikle Osmanlı dönemi ile beraber, Ramazan ayında toplumsal dayanışmanın ve yardımlaşmanın merkezi hâline gelmiştir. Osmanlı'daki imaretler, Ramazan boyunca yoksullara ücretsiz yemek dağıtan vakıf kuruluşlarıydı. Ayrıca, Ramazan ayına özel olarak kurulan iftar vakıfları ve zekât vakıfları, zenginlerin mal varlıklarından yoksullara doğrudan yardım yapılmasını sağlayan kurumlardı. Örneğin, Osmanlı'da "Sadaka Taşları" adı verilen ve hayır sahiplerinin gizlice yardım bırakabileceği taş yapılar, Ramazan'da daha fazla kullanılan mekânlar arasındaydı. Bu sayede, yardımlaşma kültürü, kimseyi rencide etmeden ve onurunu zedelemeyen gerçekleştirilirdi.

Kırklar Tekkesi

Kırklar Tekkesi, Eş-Şeyh el-Hac Abdülğafur Efendi tarafından inşa edilmiş ve idamesi için yine kendisi tarafından 20 Ramazan 1155 (18.11.1742) tarihli bir de vakıf kurulmuştur. Üç aylara girilmeden önce gelen ilk Cuma günündeki Regaip Kandili'nde (Cuma Namazı) burasının ziyaret edilip namaz kılındığı ve aynı gün tekkenin çevresinde bir panayır kurulduğu üzerinde de durulmaktadır.

Hasan Kavizade Çeşmesi

Hasan Kavizade Çeşmesi, bir hayır sahibi olan Hasan Kavizade Hüseyin Efendi tarafından Ramazan ayı sebebiyle 15 Ramazan 1257 (31 Ekim 1841) tarihinde yaptırılmıştır.

Baf Camii Kebir (Mehmet Bey Ebu Bekir Camisi)

Mehmet Bey'in bu caminin avlusuna yaptırdığı sıbyan mektebiyle de ilgili olan vakfiye şartlarında, sıbyan mektebi

muallimine günde üç akçe verilmesi, Perşembe öğle sonu ile Cuma günleri mektebin tatil edilmesi ve mektepte okuyan 10 yetime her sene Şaban ayında iç çamaşırı (don ve gömlek) alınması, Ramazan Bayramında ise onlara elbise ile ayakkabı yaptırılması öngörülmüştür. Sıbyan mektebi için ayrı bir vakıf oluşturulmamış ve mektep için yapılan harcamaların oluşturulan vakıftan karşılanması vakfiyede yer almıştır.

Bazı Tekkeler İçin Ramazan Ayında Yapılacak Yardımlara Dair Emirname

"Tuzla Kazasının İskele kasabasında bulunan Zuhuri Baba Türbesi külliyesi için bir cami, mektep ve tekke inşa edilmesi kararlaştırılmış olmakla birlikte pek çok kısımlar yarım kalmıştır. Bu nedenle iki adet türbedar ve şeyh odası inşa edilerek bir düzenleme yapma yoluna gidilmiş ve bu suretle dini vecibeler yerine getirilmekte ve çocukların eğitimi

sağlanmış olmaktadır. Bu meyanda görevlilerin ödenmesi için aylık 735 kuruş, kandiller için 10 okka ve Ramazan ayı için de 50 okka zeytinyağı ve diğer masraflar için de yıllık 150 kuruşun tahsisi onaylanmıştır."

"Tuzla İskelesi'nde yeni inşa edilen Zuhurî Baba Tekkesi türbe ve câmiinin fenerleri için aylık on kıyye, Ramazan ayı için de elli kıyye zeytinyağı verilmesi ve aylık bir kıyye yağ mumu, kandil ve şamandıra bedeli olarak yıllık yüz elli kuruşun mahalli Evkaf sandığından ödenmesi. Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn'dan emir-nâmedir. 14.1.1866."





Konaklarda Yaşam ve Ramazan

Eski Osmanlı - Türk konaklarındaki yaşam ile ilgili olarak Avukat Fadıl Niyazi Korkut'un saptamaları şu şekildedir: "Atalarımız şato denilebilecek büyük konaklarda yaşarlardı. Mimari bakımından bir değeri olmayan bu binalar o zamanki yaşayış tarzını göstermek bakımından önemli bir konu teşkil eyleyler.

Herev, harem ve selamlık bölüklerine ayrıldığı gibi, vakti hali yerinde olan her ağanın ayrıca bir kul bölüğü ve bir de ahır bölüğü vardı. Ailenin kadınları harem dairesinde otururlar ve erkekler iş ve uyku zamanından başka zamanlarını selamlıkta geçirirlerdi.

Bu bölüklerden başka her evin bir de büyük bahçesi bulunduğu için bu konakların tuttuğu yer oldukça genişti. Müftü Hilmi Konağı'nın yerinde bugün 6 ev, 2 han, bir fabrika, bir otel, bir hamam, bir garaj, bir kahvehane ve 10 dükkan vardır. Ağa konaklarının çoğu atma köşklerle sokak aşırı olan bölüklerle birleşiyordu.

Lefkoşa'da bugüne kadar kalmış olan bir iki atma köşkten Ayasofya Camisi'nin yakınındaki köşk, Menteş ailesinin bölüklerini birleştiriyordu. Müftü Hilmi'nin atma köşkünün kemer başları hala Eski Polis Sokağında görülmektedir. Harem bölüklerinden selamlığa yalnız bir ara kapı ile geçilirdi. Fakat bu kapının önü bir korkulukla kapalı bulundurulurdu ve iki bölük arasındaki işler, iki bölük arasında bir duvara yerleştirilen bir döner dolapla görülürdü.

Erkekler ziyafet günlerinde ve bütün ramazan ayında yemeklerini erkek misafirleri ile birlikte selâmlıkta yerlerdi. Ramazan sofraları çok çeşitli olurdu. İskele'nin ağalarından Hacı Ömer Efendi'nin bir Ramazan sofrasında bulunmuş olan bir zattan bizzat aldığım bilgiye göre, o sofraya tamam kırk çeşit yemek konulmuştu. Yemekler alçak sini ayakları üzerine konulan büyük divan sinilerinde, kenarları oymalı bakır sahanlardan yenilirdi. Bu sahanların dudakları üzerinde ev sahibinin ismi oyma yazı ile yazılı bulunurdu.

Her konakta bir mihrablı oda bulundurulur ve ev sahibi ile erkek misafirleri ekseriyetle akşam namazlarını orada kılarlardı. Her konağın önünde mutlaka bir binek taşı bulundurulur ve ağa, işine gideceği zaman atına oradan binerdi. O zaman kulüp ve kıraathane bulunmadığı için ağalar selâmlık odasında toplanırlar ve hoş sohbetle vakit geçirirlerdi. Fakir ve orta halk sınıflar kahvehanelerde toplanarak yüzük oynamak, meddah veya saz dinlemekle vakit geçirirlerdi."



Kıbrıs Vakıflar İdaresi Genel Müdürlüğü

11-13 Gıme Caddesi, PK.118, Lefkoşa - KKTC

tel: 0392 22 83 134

tel: 0392 44 40 494

e-posta: evkaf@evkaf.net

Sosyal Medya Hesaplarımız

www.evka.org

Facebook: @evkaf

Instagram: @evkaofficial

Twitter: @evkaofficial

